

Med passion för reparation

sidan 28

Innehåll

sidan

Föredrag om aktualiteter lockade många åhörare	4
Stor uppslutning på årsmötet	7
Höstens 37 cirklar	11
Resor i Sverige och Benelux	18
Månadsföredrag	22
Caféer med musik och teater	24
Konstvisningar & konstvandringar	26

Medlemsbladet

Medlemsinformation för
Linköpings Senioruniversitet

Redaktion

Anna-Lena Rönn (*sammank.*)

Ginger Falck

Stina Söderlund

Tommie Nyström (*grafisk form*)

Kontakt

redaktionen@sulink.se

Tryck Fontänen

Linköpings Senioruniversitets Styrelse

Roland Hjerppe, *ordförande*

Catharina Björkman Svensson, *vice
ordförande*

Eva Ogensjö, *sekreterare*

Marianne Bolgert, *ekonomiansvarig*

Marjot Rautio

Stina Söderlund

Britt Öster

Monica Bergdahl

Thomas Svensk

Expedition

Postadress

Klostergatan 49
582 23 Linköping

Besöksadress

Kunskapsgallerian Linné
Folkuniversitetet

S:t Larsgatan 44, 1 tr

Telefon 013-10 10 50

E-post info@sulink.se

Webbplats www.sulink.se

Bankgiro 5219-2135

Swish 123 265 66 43

Org.nr 822001-9569

Expeditionen har sommarstängt från
och med 16 juni till och med 3 augusti.
Nya öppettider från och med 4 augusti:
Måndag och tisdag kl. 10-12 varje
vecka.

Besök www.sulink.se för information om
eventuella ändringar.

Omslagsbilden

Mångsysslaren Eva-Lena Bard leder
cirkel i italienska och akvarellmål-
ning och renoverar gamla hus. Läs
mer på sista sidan.

Foto: Göran Billeson

www.sulink.se

Ordförandens rader

Värva vänner och bekanta till SU!

SU har under de 15 år jag varit medlem inte haft någon marknadsföring för att få nya medlemmar.

Pensionärsuniversitetet startades i Linköping år 1989. Det hade då 90 medlemmar. År 1992 hade medlemsantalet vuxit till cirka 350, 1994 hade det vuxit till 450 och 1998 var det ca 1 300. Därefter stabiliserades medlemsantalet och var ganska oförändrat fram till 2015 och ökade sedan så att det som mest var 1 631 i slutet av 2018.

Vi har under de år som jag har data för, 2018-2025, fått ca 250 nya medlemmar per år, utan marknadsföring. Pandemin hade dock mycket påtagliga effekter, februari 2020 – juni 2021 får vi få nya medlemmar. De två senaste åren har vi dock fått lika många nya medlemmar per år som innan pandemin, 224 och 259.

SU har de fem senaste åren gått med underskott på -408 000 och budgeten för 2025 är -103 000. Så kan det inte fortsätta, det egna kapital som SU byggde upp under åren fram till covidperioden kan ha reducerats från 1 103 000 år 2019 till 496 000 vid detta års slut. Vid det senaste årsmötet höjdes medlemsavgiften för 2026 till 250 kr och det kan kanske täcka den kostnadsnivå vi har i dag. För att kunna initiera sådana aktiviteter som efterfrågades i enkäten behöver vi få fler medlemmar.

Enkäten som vi gjorde i fjol gav svar på frågan:
Om det inte har funnits någon marknadsföring hur har då de nya medlemmarna fått vetskap om SU och våra aktiviteter?

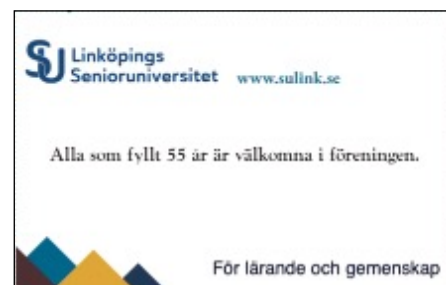
Hela 77,4 procent av de som svarade på frågan »Hur fick du kontakt med SU?» hade fått det genom vän/bekant.

En slutsats av detta är att vi bör göra det enkelt för våra medlemmar att värva nya medlemmar. Vi har saknat något som alla medlemmar kan ha med sig hela tiden, som de kan dela ut till dem de vill värva.

Vi har därför, i en första omgång,

låtit trycka upp 5 000 kort i visitkortsstorlek, se nedan, som vi kallar medlemsvärningskort. Tanken är att de skall delas ut till medlemmarna under våra aktiviteter, att det skall finnas buntar där vi har våra aktiviteter och på andra ställen där seniorer vistas, och naturligtvis kunna hämtas på vår expedition. Du kan också mejla till info@sulink.se och ange namn och adress samt hur många kort du vill få dig tillsänt i ett brev.

Jag hoppas att ni alla som läser detta ser till att ni har ett antal av korten med er och delar ut dem till vänner och bekanta!

Roland Hjerppe
Ordförande
roland.hjerppe@sulink.se
070-399 46 19

Foto: Göran Billeson

Du har väl upptäckt föredragen, musikcaféerna och teatercaféerna som SU anordnar varje termin? Här kan du läsa mer om två av vårens föredrag och en del om höstens teatercafé.

Tidiga matminnen formade Richard Tellström

Det var tack vare sina dagmammor som Richard Tellström blev intresserad av mat. Han upptäckte redan då att mat kan lagas och smaka på olika sätt. Ändå dröjde det många år innan han ägnade sig åt mat på heltid.

– När jag växte upp på 60-talet fanns inga daghem, i stället var man hos en dagmamma. Jag upptäckte att stuvade makaroner och stekt falukorv kunde smaka på många sätt. Ibland var det korrekt lagat men utan kärlek. Hos andra kunde det vara riktigt gott. En av mina dagmammor, en glasmästarhustru, lagade fantastiskt god mat, berättar Richard.

Med den bakgrunden och det intresset för mat, kunde man nog tro att han skulle utbilda sig till kock. Men icke.

– Nej, kock ville jag inte bli. Det närmaste kockyrket jag kom, var extrajobbet som servitör när jag pluggade.

Han läste etnologi och konsthistoria på universitetet och arbetade sedan som politisk analytiker på ett konsultföretag.

– Mina områden var livsmedelspolitik och försvarspolitik, två ämnen som hänger ihop. Det har vi sett, inte minst de senaste åren.

Det var lönsamt att vara konsult på 80- och 90-talet, men i 40-årsåldern började han tycka att det var tråkigt.

Han sålde sin andel i konsultbolaget och gjorde en riktigt karriärsväng. Han fick nämligen en doktorandtjänst på Restaurang- och hotellhögskolan i Grythyttan av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). De ville satsa på att utveckla måltidsämnet. Richard disputerade 2006 och sedan dess är han docent i måltidskunskap och expert på mat-

kultur och måltidshistoria. På hans cv finns medverkan i olika matprogram och filmer. Kvällen innan föredraget kunde vi se honom i »Fråga Lunds« panel. Dessutom har han skrivit flera böcker.

Som forskare har han undersökt dels varför maträtter försvinner från menyn, dels våra kulturella värderingar om vad vi vill äta och inte vill äta. Vi kan äta samma frukost varenda dag, men inte samma middag. Och vi äter på olika sätt om vi äter ensamma eller tillsammans med någon.

Föredraget handlade om idéerna bakom det bästa och värsta ur 800 år av svensk mathistoria. Kort sagt: varje tugga är en tanke.

– Det tar bara en tusendels sekund

innan vi har bestämt oss för om det som ligger på tallriken går att äta eller inte. Vi gjorde så i historien, vi gör så i dag och kommer att göra så i framtiden.

Hemma lagar han mat till husbehov. Favoriträtten, som han smått lyriskt berättar om, är stekt fläsk med löksås och kokt potatis.

– Det är ingen som slår mig på den matlagningen! Hemligheten är stekningen av löken och att såsen påminner mer om stuvning än om sås. Och fläsket ska inte hårdsteka. Till det ska kokt King Edward från Östergötland serveras. Inget är godare!

Text: Anna-Lena Rönn

Foto: Göran Billeson

– Varje tallrik är noggrant utvald, den har inte kommit till av en slump, säger Richard Tellström när fotografen fångar honom i museirestaurangen Charles Emils.

USA:s president har skakat om

Som nygammal president gjorde Donald Trump en rivstart. Redan dag ett kom en strid ström av presidentdekret, hot och utspel. Den har fortsatt och den förstummar och förskräcker. Därför var intresset stort när Amerikakännaren Dag Blanck höll föredrag om hur världen påverkas efter valet i USA.

Dag Blanck delar sin tid mellan Uppsala universitetet, där han är professor och föreståndare för Institutet för Nordamerikastudier, och The Swenson Research Center vid Augustana College i Rock Island, Illinois. Han har med andra ord mycket god inblick i amerikansk historia och politik. Just nu förändras ämnet dag för dag. Han har följt många valrörelser och följde Trumps första presidentperiod noga.

– Den var kaosartad. Nu är han mycket bättre förberedd, han vet vad han vill och är omgiven av mycket lojala rådgivare.

Vad tror du fick JD Vance, Elon Musk, Marco Rubio och flera tech-miljardärer att ändra uppfattning och liera sig med honom?
– De söker inflytande.

Det har väl kommit ovanligt många presidentdekret, om allt från mass-deportationer till förbud mot pappers-sugrör, krav på trycket i duschmunstycken och namnbyte på geografiska områden. Vad vill han uppnå?

– Han vill visa handlingskraft. Allt fokus riktas på honom. Det är en utstuderad taktik, han trivs i ramp-ljuset. En del dekret har stoppats av domstolar i väntan på Högsta domstolens beslut.

Dag berättade att mätt i antal röster vann Trump ingen jordskredsseger. Han fick 49,9 procent av rösterna mot Kamala Harris 48,4.

– Skillnaden är bara 1,5 procent, men han fick 312 elektorsröster mot hennes 226. Valsystemet med elektorer är komplicerat och svårt att ändra. Det är i praktiken elektorerna som röstar fram presidenten. Delstaternas folkmängd avgör hur

många elektorer de har, det varierar från tre till 55.

Är det 1950-talets USA som är Trumpadministrationens ideal? Var det då Amerika var »great«?
– Svårt att svara på.

Vad fick så många amerikaner att rösta på Trump?

– 2016 sågs han som en outsider, någon som inte tillhörde eliten. Han är en skicklig talare och en stark ledare. En del anhängare är obrottsligt lojala, man kan nästan tala om en kult. Han har snabbt lyckats förändra det republikanska partiet. De som inte delar hans syn tiger eller lämnar partiet.

– USA har blivit ett polariserat land

med stora ekonomiska klyftor. För många var inflationen under Biden ett stort problem. Desinformation, sociala medier och frånvaron av gemensamma referensramar spelade också roll. Liksom kvinnofientligheten. Till det kom immigrationsfrågan som var central för Trump men inte för Biden.

Under valrörelsen talade Trump om olje- och gasutvinning – »drill baby, drill«. Tror han inte på klimathot och grön omställning?

– Han är skeptiskt till klimatkrisen.

Vill hans väljare att USA ska ta över Panamakanalen, Grönland och Kanada?

– Knappast. USA är en egen kontinent med 330 miljoner invånare och utrikespolitik spelar en liten roll i amerikanska valrörelser. Hoten var oväntade, men på 1800-talet köpte USA territorier.

Av en slump höll Dag föredrag den 2 april, dagen som Trump utropat till Liberation Day. »Befrielsen« visade sig vara höjda importtullar

Trumpadministrationen har snabbt gjort avtryck. Tidigt i våras besökte Dag Blanck och kollegor från Uppsala universitet USA och han beskriver besöket som omvälvande.

vår världsbild och säkerhet

på en mängd varor från många länder. I vissa fall 20 procent högre tullar, i andra 50 procent eller mer. Sedan dess har handelskriget rasat fram och tillbaka. Tullar har pausats eller höjts till skyhöga nivåer.

Vågar du säga något om hur tullkriget utvecklas och hur USA påverkas?

– Man får avvakta och se. De flesta ekonomer är skeptiska till tullar.

Kan importtullarna bidra till att återskapa amerikanska industrijobb?

– Knappast.

Hur går det med de statsanställda som Doge avskedade?

– De är arbetslösa.

USA har lämnat Parisavtalet, WHO och WTO, och stängt USAID. Vad förlorar landet på det?

– För omfattande fråga att besvara så här.

På senare år har något av ett kultur-

krig vuxit fram inom skol- och universitetsvärlden. Olika delstater plockar bort »olämpliga« böcker från skolorna. Universiteten kan bli av med finansiering om de inte stryker ord som »jämsliddhet, mångfald och inkludering« ur sina policyer. Det kan leda till forskarflykt och undergräva USA:s ställning som forskningsnation, säger Dag.

Hur ser du på kravet att företag i andra länder ska stryka jämsliddhet, mångfald och inkludering i sina policyer om de vill göra affärer med USA?

– Det blir svårt att genomföra.

Vad har hänt med det demokratiska partiet? Slickar man såren?

– Ja. Det pågår intensiva diskussioner om framtiden.

Till sist, USA är mycket mer än Trumpadministrationen. Har det som hänt påverkat din bild av USA?
– Alldeles för stor fråga att besvara så här.

Text: Anna-Lena Rönn

Foto: Göran Billeson

Dag Blanck fick nyligen »Stora historiepriset 2025«. Priset, 100 000 kronor, är Sveriges största inom historieområdet. Det delas ut av Sörmlands museum och Nyköpings kultur- och fritidsnämnd.

Han prisas för sin förmåga att sätta aktuella händelser i USA i ett historiskt sammanhang.

Många kom till Wallenbergsalen för att lyssna på Amerikakännaren Dag Blancks föredrag. Efteråt fanns tid för frågor om det som händer.

Romarriket enligt Stina von Sydow

Det är inte bara män som tänker på Romarriket.

Skådespelaren Stina von Sydow gör det också.

I en föreställning på cirka en timme låter hon oss stifta bekantskap med några betydande diktare från Romarrikets guldålder. *Stina tänker på Romarriket* heter föreställningen.

»Alla män tänker på Romarriket«. Åtminstone om man ska tro på forskning som presenterades för en tid sedan. Vara hur det vill med detta. Men de är inte ensamma. Stina von Sydow gör det också. En anledning är pjäsen *Titus Andronicus* av William Shakespeare. Den sista föreställning hon gjorde på Östgötateatern före pensioneringen. Den fick henne intresserad av antiken och gav idén till *Stina tänker på Romarriket*.

– Jag tyckte titeln var kul, säger Stina von Sydow. Jag tror att jag tänker på Romarriket på ett annat sätt än männen.

Det var inte i första hand krig, expansion, gladiatorer och hjältemod hon tänkte på. Istället var det poesi

och diktande. På biblioteket fann hon en hel del.

– Det finns oerhört mycket skrivet om Rom. Jag har koncentrerat mig på texter från den romerska litterära guldåldern. Från ungefär tio år före vår tid till cirka tio år efter.

Resultatet blev ett lyrikprogram med texter av Ovidius, Horatius och Catullus men också en kvinnlig poet, Sulpicia.

– Det är ett lyrikprogram med gestaltad uppläsning, förklarar Stina von Sydow. Jag gjorde det först på Östgötateatern med musikern Pelle Lindh, som spelar improviserad musik på gitarr mellan och under dikterna. Mycket kärlekslyrik. Catullus skrev ganska brutalt och explicit om kärlek. Efteråt kom

människor fram och var förvånade över att dikterna har relevans även i vår tid.

Tidigare i år gick Stina von Sydow i pension och avtackades efter 27 år på Östgötateatern. Genom åren har hon hunnit med mycket. Vi är många som sett henne på scen.

– Jag har spelat Norén, Shakespeare, barnteater och komedi. Men jag sjunger inte så bra, så musikal blev det bara en. Jag fick spela häxan i *Trollkarlen från Oz*. Hon hade inget soloparti.

Just nu, när detta skrivs jobbar Stina i trädgården, njuter av livet och har det bra, säger hon.

Men trots pensioneringen blir det mer teater i sommar. Stina von Sydow medverkar i *Slutet gott, allting gott* på Shakespearefabriken i Vadstena.

Bättre titel har man svårt att tänka sig.

Text: Ginger Falck

Foto: Niclas Fasth

Så här såg det ut när Stina von Sydow avtackades efter 27 år på Östgötateatern.

Ovidius var en romersk skald som levde mellan år 43 f.Kr. och år 17 eller 18 e.Kr. Mest känd är han för *Metamorfoser*, som har kommit ut i flera nyöversättningar på svenska.

Horatius var en romersk poet som föddes 65 f.Kr. och dog 8 f.Kr. Han var son till en frigiven slav, flyttade till Rom och fick studera med söner från de rikaste adelsfamiljerna. Myntade uttrycket *carpe diem* (fånga dagen).

Catullus föddes 84 f.Kr. i Verona och dog

54 f.Kr. i Rom. Hans poetiska uttryck för kärlek och hat räknas till Romarrikets främsta poesi. I 25 av sina dikter behandlar han sin kärlek till Lesbia. I andra ger han uttryck för sitt hat mot bland andra Julius Caesar.

Sulpicia tros vara författaren till sex korta dikter (totalt cirka 40 rader) skrivna på latin under det första århundradet f.Kr. Hon är en av de få kvinnliga poeterna i antikens Rom vars verk finns bevarade.

Källa: Wikipedia.

Stor uppslutning på årsmötet

Medlemsavgiften höjs till 250 kronor per år från och med 2026. Det beslutades på SU:s årsmöte som hölls 19 mars. Avgiften har varit densamma i många år. Nu behöver den höjas på grund av underskott i ekonomin. Mötet avslutades med ett föredrag om Linköpings industriella historia.

På programmet stod sedvanliga årsmötesförhandlingar. Det blev inga diskussioner om höjningen av medlemsavgiften utan den klubbadess igenom. I år fanns inga motioner att ta ställning till. Däremot fattades det andra beslutet om en stadgeändring. Det första togs på årsmötet 2024. Stadgeändringar kräver två på varandra följande föreningsmöten. Roland Hjerppe omvaldes till ordförande och styrelsen fick två nya medlemmar, Thomas Svensk och Monica Bergdahl. Anna-Lena Rönn, Kristina Bengtsson och Anita Schütz lämnade styrelsen och avtackades med blommor.

En tillbakablick på 2024 visar att det genomfördes hela 61 studie-cirklar i varierande ämnen. Tillsammans samlade de 679 deltagare och engagerade 27 cirkelle-

dare. Den som har förslag på nya ämnen och cirkelledare är välkommen att höra av sig till SU.

Året bjöd på sju föredrag om skilda ämnen men också tre föredrag på temat hälsa. Under vårterminen var föredragen gratis för medlemmar, men under hösten togs en avgift på 50 kronor. Detta för att även fortsättningsvis kunna engagera intressanta föreläsare. Under året anordnades även sex musikcaféer och en teaterföreställning.

Resegruppen upplevde något av ett rekordår, med många resor och kraftigt utökat antal resenärer, 685 stycken. Fokus låg på endagsresor, 15 stycken. Två längre resor gick utanför Sveriges gränser. En var en rundresa på Balkan. Den andra gick till södra Finland, genom Nyland till Hangö. Den genomfördes i samverkan med SU Motala Vadstena.

Konstvisningsgruppen besökte Domkyrkan och Katedralskolan och berättade om konsten. Det har också varit flera visningar på Passagen och guidade visningar av konsten i Trädgårdsföreningen och i Järnvägsparken.

Redaktionen gjorde tre nummer av Medlemsbladet. Nummer 1 och nummer 3 innehöll presentationer av höstens respektive vårens cirklar och övriga aktiviteter. Utöver detta fanns redaktionella texter. Nummer 2 var rent redaktionellt med bland annat resultatet av vårens enkät och ett reportage om vikten av att använda cykelhjälmar.

It-gruppens arbete med att förbättra hemsidan resulterade i en uppdatering. Man arbetade också med övergången till en ny teknisk plattform, »Mina aktiviteter«, som ska förenkla arbetet med medlemsregister, bokningar, utskick och betalningar.

Ekonomi är tillfredsställande, men verksamheten gav under 2024 ett underskott på drygt 100 000 kronor. I år beräknas ett liknande underskott. Ökade kostnader för lokaler, it, medlemsblad, administration och föredrag har bidragit till underskottet. Men också sjunkande medlemsantal och minskade statsbidrag. Årsmötet beslutade därför att höja medlemsavgiften till 250 kronor från och med 2026.

Efter avslutade mötesförhandlingar bjöds på goda smörgåsar, kaka och kaffe samt ett föredrag. Lars Danielsson berättade om Linköpings industriella vagg.

Text: Ginger Falck
Anna-Lena Rönn
Foto: Bertel Tunel

Ebbe Lundgren var mötets ordförande, Roland Hjerppe hälsade välkommen.

Lite förtäring i pausen mellan mötesförhandlingar och föredrag.

Lars Danielsson föreläste om Linköpings industriella historia.

Pasta, vin och mycket annat

När hæggen just börjar blomma här hemma träffas 35 förväntansfulla resenärer på Linköpings flygplats en tidig morgon. Efter byte av plan

i Amsterdam når vi Rom och vår reseledare Jörgen Westerhov. Vi hinner med en matbit innan Frecciarossa, Italiens snabbtåg, tar oss sydost genom ljuvligt grönskande landskap till Foggia. En buss för oss vidare på slingrande kustvägar till Vieste på Garganohalvön, där vi ska bo i tre nätter. En sen buffé väntar oss, sedan sängen.

Dagen därpå bussas vi norrut längs kusten, med svindlande vackra vyer över stränder och grönska till Peschici. I gamla stan njuter vi av en fyrrätterslunch med lokala läckerheter. Efteråt fortsätter färden in i halvöns naturreservat, med bland annat Aleppotallar, ekar och stora bokskogar. Här står Europas största bok. I en liten insjö finns karp, grodyngel och sköldpaddor.

På resans tredje dag besöker vi en trabucco. Det är hotellets servitör som engagerat berättar om hur man från höga klippor fiskar med denna anordning. Dessutom utforskar vi gamla stan med smala slingrande gränder, men oj så många trappor. På kvällen njuter vi, som vanligt, av mycket god mat.

Dags att bryta upp. Med buss tar vi oss längre söderut till Matera, känd för sina förhistoriska grottbostäder. Efter lunch fortsätter vi till Italiens östligaste stad, Otranto, där vi ska bo fyra nätter. Under resan ser vi, med sorg i hjärtat, många tusentals döda olivträd. De är drabbade av en bakterie som man inte funnit botemedel för. I övrigt är det vin som odlas här.

En förmiddag tar vi en båtut norrut längs kusten för att se landet från sjösidan, med stränder och grottor. En annan dag reser vi till trullistaden Alberobello med dess konformade hus. I den vita staden Ostuni bjuds

vi på vinprovning till lunchen; allt ljuvligt gott. Förutom alla utflykter, kyrkobesök och gränder i Otrantos gamla delar, ges flera tillfällen för egna strövtåg. De som vill kan ta ett dopp i Adriatiska havet, drygt 20 grader varmt och kristallklart. I stadens basilika finns ett sidokor som visar skelettdelar från de 813 personer som dödades på 1400-talet av turkar, eftersom de vägrade konvertera från kristendomen. Så sent som 2013 blev de kanoniserade av påven.

Dags att lämna Apulien och Otranto, men inte med Frecciarossa som planerat; det är endagsstrejk och vårt tåg är drabbat. Men Jörgen ordnar en buss som tar oss de 73 milens längs kusten till Pesaro i regionen Marche. På vägen stannar vi en stund i regionens huvudstad Lecce, »söderns Florens«. Resan fortsätter norrut och naturen förändras från platt slättland till böljande grönskande kullar. Sent omsider kommer

Trabuccon har ett stort nät som sänks ner i havet, försluts kring fisken och hissas upp.

vi fram till hotellet och en väntande middag.

Hotellet ligger precis vid havet, men på morgonen antrar vi bussen för ett besök i lilleputtlandet San Marino som ligger högst upp på en klippa. Vilken utsikt man har härifrån! Men vi ser de mörka molnen torna upp sig. Åker »hemåt« igen och nu kommer åskregnet. Men vad gör det, det finns ju barer där vi kan stärka oss med både glass, mat och dryck. På kvällen äter vi avskedsmiddag på hotellet; som vanligt väldigt gott.

Sista dagen av vår resa börjar tidigt. Buss tar oss till tåget, där vi trängs med pendlare, cyklar och elsparkcyklar, mot Bologna.

Väl framme deponerar vi bagaget innan vi vandrar i arkaderna (här finns 4 mil arkader, både gamla och nya) mot stora torget, Piazza Maggiore. Kyrkan Basilica di San Petronio är under ständig bevakning eftersom den är utsatt för terrorhot. Orsaken är en fresk från 1400-talet av Giovanni da Modena som, baserat på Dante Alighieris Divina Comedia, visar Muhammed i helvetet.

Vi avnjuter en sista lunch, innan vi som packade sillar förs med Marconiexpressen till flygplatsen för att flyga hem via Amsterdam.

Grazie mille till alla härliga medresenärer, och inte minst till Jörgen, som med sina enorma kunskaper

har lotsat oss runt. Därtill har han låtit oss njuta av Apuliens och Marches olika läckerheter; inte en dag utan pasta, därtill goda viner och en och annan grappa.

SU-värd Barbro Santa Eufemia

Fotografer

Jan-Olof Kamperhaug

Ingrid Claesson

Lillemor Stenfeldt

Karin Tarodi

Arnold Solmar

Inte en dag utan pasta.

Trullihus i Alberobello.

Ostuni, »den vita staden«.

Promenad i arkad i Bologna.

Tre spännande böcker

Det kanske behövs lite sätta och svärta under ljusa och varma sommarkvällar? Det kan man få genom böcker. Stina Söderlund tipsar om tre spännande läsoplevelser.

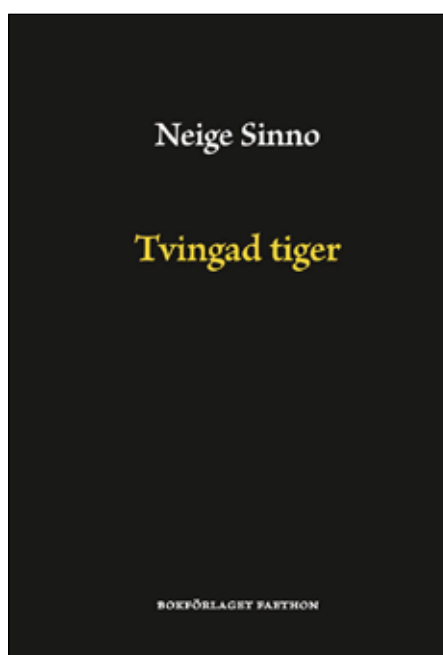
En stark bladvändare

Anne Holt när hon är som bäst. Innan du börjar läsa – kolla att ytterdörren är låst!

Ända sedan debuten 1995 med *Blind Gudinna* har den norska författaren och justitieministern förgyllt vår tillvaro med sina polisromaner. Merparten av Holts böcker handlar om den egensinniga polisen Hanne Wilhelmsen och 2023 utkom den tolfte boken om henne. Den heter *Tolv otämjda hästar*.

Det har alltid funnits ett dystert stråk i Hannes tillvaro och kärlekslivet har till och från varit mycket trassligt, men tillvaron tillsammans med frun och adoptivdottern gör allting ljusare. Hanne klarar till och med av att fungera i arbete och på resor trots att hon efter ett skott-drama är rullstolsburen (*1222 över havet*, 2008).

Den här gången har Anne Holt lyckats väva en intrig som inte jag läst maken till och de många sidospåren som läggs ut gör att man bara måste läsa vidare.

En riktigt otäck bok

Tvingad tiger utkom i svensk översättning 2024, efter att ha väckt stor uppmärksamhet när den publicerades i Frankrike (*Triste tigre* 2023).

Författaren *Neige Sinno* är född i Frankrike, men bor i Mexiko och är litteraturvetare. Bokens knappt 200 sidor utgör en ilsken och kylig uppgörelse med en styvfar som utnyttjat henne sexuellt i många år.

Hon tyckte om honom när han först kom till deras familj, men hans uppmärksamhet tar över och blir till något annat. Hon paralleller med många klassiska skildringar, till exempel Vladimir Nabukovs *Lolita* och i Virginia Woolfs berättelser om bröderna som utnyttjat henne. Hon är klart medveten om att det styvfadern gör är fel, men det dröjer ändå mycket länge innan hon berättar för någon eller anmäler.

Man läser med en krypande, otäck känsla inom sig. Hur kan en människa göra så, mot ett barn, och hur kan ett barn ta sig vidare och bli en helgjuten människa efter detta?

Norsk berättarkonst

Jag föll direkt för den norske författaren Lars Myttings berättarkonst när jag läste romanen *Simma med de drunknade* (2014).

Boken ovan är en släkthistoria som tar oss med på en vindlande färd genom 1900-talets Europa. I centrum står ett mycket speciellt vapen, vars kolv i mahogny ägnas bokstavligt flera sidor. Mytting verkar vara fascinerad av trä i alla dess former och före denna bok har han faktiskt skrivit en faktabok som heter *Ved!*

I *Systerklockorna* (2019) formar han historien om tvillingflickorna i 1600-talets Gudbrandsdalen som föds sammanvuxna men ändå lär sig konstfullt vävande. Vi läser också mycket om de norska stavkyrkorna, byggnadskonsten och den viktiga klockgjutningen; ämnen som journalisten Mytting satt sig in i.

Historien om *Systerklockorna* fortsätter i *Heknevåven* (2022) där tvillingarnas berömda väv utgör boken titeln och vi följer många starka levnadsöden. Del 3 heter *Skrapenatta* (2024) och den leder oss ända fram till andra världskrigets tyska ockupation av Norge, hela tiden med bakåtblickar mot svunna tider.

Trilogins tre delar håller bra att läsa var för sig.

Studiecirklar hösten 2025

Anordnas i samarbete med Folkuniversitetet

- Första anmälningssdag är måndagen 4 augusti
- Sista anmälningssdag är söndagen 17 augusti
- OBS! Cirkarna är endast öppna för våra medlemmar och anmälan är obligatorisk. Du kan bli medlem genom att klicka på [www.sulink.se/Medlem/Bli medlem](http://www.sulink.se/Medlem/Bli%20medlem).
- Anmälan ska göras på vår webbplats, www.sulink.se. I menyraden upptill på sidan väljer du Aktiviteter och Studiecirklar. Följ sedan instruktionerna.
- Anmälningar på annat sätt accepteras inte.
- Vid kurser som löper över flera terminer, har de som följer kursnivåerna löpande förtur.
- När du anmält dig får du ett mejl med en bekräftelse på din anmälan.

Betalning:

Direkt vid anmälan kommer du till en sida hos Walley Bank som hanterar betalningarna för Folkuniversitetets och SU:s räkning. Här kan du välja några olika alternativ:

Väljer du *Betala inom 14 dgr* tillkommer ingen ytterligare avgift. Du får en faktura via mejl direkt när du slutfört din anmälan. Avsändare är Walley Bank och rubriken på mejlet är »Faktura från Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet« vilket också står på fakturan.

Övriga betalningsalternativ är Swish, betala om två månader, betala i egen takt, banköverföring och kort. Gör du direktbetalning med Swish, banköverföring eller kort, tillkommer ingen avgift.

- Notera att du redan vid anmälan förbinder dig att betala för cirkeln. Skulle den bli inställd eller om något annat inträffar innan kursstart (till exempel sjukdom), kommer avgiften att återbetalas via Walley Bank. Vi tillämpar Folkuniversitetets regler för återbetalning.
- Anmälan är bindande efter anmälningstidens utgång.
- Anmälning villkoren finns på www.folkuniversitetet.se/anmalningsvillkor
- Innan cirkeln startar får du en kallelse med uppgifter om tid och plats.

Språk

Europarådets nivåskala

Beskrivningarna nedan visar kursens målnivå, inte utgångsläget.

Om du är nybörjare ska du läsa på nivå A1. Om du kan det som står under A1, bör du läsa en kurs på nivå A2 och så vidare.

Nivå A1 Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser. Jag kan presentera mig själv och ställa enkla frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt.

Nivå A2 Jag kan förstå fraser och vanliga ord som rör personliga förhållanden. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang.

Nivå B1 Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända vardagliga ämnen. Jag kan länka ihop fraser på ett enkelt sätt för att beskriva erfarenheter och skeenden.

Nivå B2 Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Jag kan kommunicera flytande så att ett samtal med en infödd löper i stort sett utan problem.

Nivå C1 Jag kan läsa krävande texter och är även medveten om underförstått innehåll. Jag kan uttrycka mig nästan helt obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för olika ändamål.

Nivå C2 Jag kan utan problem förstå så gott som allt jag hör eller läser och referera till fakta och argument. Jag kan uttrycka mig spontant och flytande i så gott som alla situationer.

Är du osäker på din språknivå?

Testa dig gratis på:

www.folkuniversitetet.se/spraktest

Engelska B2

SU01

Vi fortsätter att förkovra oss i engelska. Vi repeterar och utökar vårt ordförråd, förbättrar vårt uttal, förstärker våra grammatikkunskaper och kommunicerar på engelska i varierande former.

Kursbok: *Stepping Stone 4* av Birgitta Dalin, Jeremy Hanson och Kerstin Tuthill.

Maud Sibo-Johansson

Tid Ons. 10.00–11.30, 10 ggr
Start 17 september
Avgift 750 kr

Engelska C2

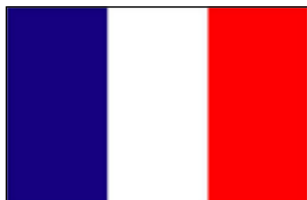
SU02

Den här terminen sätter vi 1900-talet i fokus. Vi läser *The Magician* av irländaren Colm Tóibín, som har den tyske författaren Thomas Mann i centrum. Tóibín ses som en av vårt århundrades stora författare och de flesta är överens om att Mann var en av de stora på 1900-talet. Så här har *The Magician* beskrivits: »Through one life, Colm Tóibín tells the breathtaking story of the twentieth century.«

Boken skapar utgångspunkt för samtal om allehanda ämnen. Tóibín är ju irländare och vi får säkert anledning att tala en del om »The Emerald Isle«. Det kan vara musik, litteratur, historia eller annat som har med Irland att göra. Välkommen du som gillar att läsa litteratur och diskutera den på engelska.

Thomas Svensk

Tid Tors. 13.00–14.30, 10 ggr
Start 18 september, ej v 44
Avgift 750 kr

Franska nybörjare, fortsättning

SU03

En kurs för dig som är nybörjare. Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Kursbok: *Franska 1* av Gunilla Ericsson och Agneta Rehder.

Bruno Rebillon

Tid Tors. 15.30–17.00, 10 ggr
Start 4 september, ej v 44
Avgift 750 kr

Versailles.

Italienska nybörjare, fortsättning

SU04

En kurs för nybörjare/fortsättning. I kursen får deltagarna ett basordförråd med hjälp av övningar, grundläggande grammatik och vardagsfraser. Förtur för tidigare deltagare.

Kursbok: *Buon viaggio nr 2* av Manuela Ruppel Ohlsson och Paola Eklund Brancoul, ska tas med från start.

Eva-Lena Bard

Tid Tors. 10.00–11.30, 10 ggr
Start 28 augusti
Avgift 750 kr

Italienska A2, del 3

SU05

Vi fortsätter att förbättra vår italienska med hjälp av rollspel och bilder. Deltagarna får även informativa texter med övningar om olika italienska fenomen, historia, kultur, med mera. Läraren kompletterar med personliga upplevelser från Italien. Förtur för tidigare deltagare.

Tiziana Nilsson

Tid Tors. 14.00–15.30, 10 ggr
Start 25 september
Avgift 750 kr

Italienska B1

SU06

Vi fortsätter att förbättra vår italienska med hjälp av rollspel och bilder. Deltagarna får även informativa texter med övningar om olika italienska fenomen, historia, kultur med mera. Läraren kompletterar med personliga upplevelser från Italien. Förtur för tidigare deltagare.

Tiziana Nilsson

Tid Tors. 16.00–17.30, 10 ggr
Start 25 september
Avgift 750 kr

Foto: Jacobus Nieuwoudt / Unsplash

Italienska B2, fördjupning

SU07

Vi fortsätter att förbättra vår italienska genom att läsa texter och samtala kring dessa. Skriftliga och muntliga övningar utvecklar våra grammatiska kunskaper ytterligare. Detta varvar vi med nedslag i den italienska vardagen. Förtur för tidigare deltagare.

Anette Gentile

Tid Ons. 14.00–15.30, 10 ggr

Start 17 september

Avgift 750 kr

Latin för nybörjare NY

SU08

SALVETE! Följ med oss på en språkvandring till antikens Rom och öppna dörrar till den tusenåriga kultur som använt latin som medium! Under kursen kommer vi att läsa mycket enkla texter på latin och tolka bevingade ord, såsom *Mens sana in corpore sano* »En sund själ i en sund kropp«. Vi kommer även att analysera ett antal latinska låneord i svenskan och se på utvecklingen från latin till de romanska språken (italienska, spanska, franska och portugisiska).

Diego Rossi

Tid Fre. 15.00–16.30,

5 ggr, var tredje vecka

Start 19 september

Avgift 750 kr

Latin, fortsättning

SU09

SALVETE! Vi fortsätter i vårt kompendium med grammatik, ordförråd och kända citat.

Vi kommer även att läsa lätt för-
enklade originaltexter som ger dig
en inblick i antikens och medel-
tidens kultur och lyssna på latinska
sånger från olika epoker.

Diego Rossi

Tid Fre. 13.00–14.30

5 ggr, var tredje vecka

Start 19 september

Avgift 750 kr

Spanska A3, del1

SU10 DIGITALT Live

En kurs för dig som har läst grunderna i spanska tidigare och känner för att utveckla dina kunskaper. Självklart ord, fraser och grammatik, men även kulturkunskap om den spanstalande världen. Vi kommunicerar på enkel spanska så mycket som möjligt.

Bok: *Caminando 3* av Waldenström et al., fjärde upplagan, Natur och Kultur.

Maria Hernández

Tid Ons. 15.00–16.30, 12 ggr

Start 3 september, ej v 44

Avgift 750 kr

Spanska B2, del 5

SU11 DIGITALT Live

Vi fortsätter att lära oss ord, fraser och grammatik. Vi utgår från något mer avancerade texter och kommunicerar på enkel spanska så mycket som möjligt.

Maria Hernández

Tid Tis. 15.00–16.30, 12 ggr

Start 2 september, ej v 44

Avgift 750 kr

Spanska A1, del 6, fortsättning nybörjare

SU12

En kurs för dig som är nybörjare eller har några kunskaper i spanska. Vi lär oss ord, uttryck och enkla fraser i lågt tempo för att klara enkla vardagssituationer. Förtur tidigare deltagare.

Bok: *Caminando 1*, Natur & Kultur fjärde upplagan

Guillermo Muñoz

Tid Ons. 10.00–11.30, 10 ggr

Start 17 september, ej v 44

Avgift 750 kr

Tyska falska nybörjare, fortsättning

SU13

Över 100 miljoner människor i Europa har tyska som modersmål. Vill du kanske kunna beställa på tyska på resan? Tyska är användbart och dessutom lätt att lära sig förstå och tala, eftersom tyska och svenska är så nära besläktade.

Har du kanske läst lite tyska och vill fräscha upp dina kunskaper? Då är detta kursen för dig. Med utgångspunkt i kursdeltagarnas önskemål övar vi på att kommunicera, läsa och höra samt repetera basgrammatik. Förtur för tidigare deltagare.

Bok: *Ausblicke 1*, av Nilsson, Raab, Braun.

Elizabet Bate Holmberg

Tid Tis. 13.00–14.30, 10 ggr

Start 9 september, ej v 44

Avgift 750 kr

Typiskt tyskt »Fachwerkhaus«.

Foto: Tobias Reich / Unsplash

Konst

Målning – Olja och akryl

SU14

Utveckla din kreativitet och din kunskap om måleriets villkor och mångfald.

Alla är välkomna – såväl nybörjare som proffs.

Thomas Gustavsson

Tid Mån. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 1 september

Avgift 1 200 kr

Målning – Olja och akryl

SU15

Innehåll: Se SU 14

Thomas Gustavsson

Tid Tis. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 2 september

Avgift 1 200 kr

Målning – Olja och akryl

SU16

Innehåll: Se SU 14

Thomas Gustavsson

Tid Ons. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 3 september

Avgift 1 200 kr

Målning – Olja och akryl

SU17

Innehåll: Se SU 14

Thomas Gustavsson

Tid Tors. 13.15–15.30, 12 ggr

Start 4 september

Avgift 1 200 kr

Lekfullt akvarellmåleri, fortsättning

SU18

Välkommen till en akvarellcirkel under ledning av Eva-Lena Bard, konstnär och pedagog. Med hjälp av kravlösa och lekfulla övningar släpper vi loss fantasin och utforskar akvarellens möjligheter.

Studiecirkeln passar såväl nybörjare som vana målare. Tidigare deltagare har förtur.

Eva-Lena Bard

Tid Fre. 10.00–12.15, 10 ggr

Start 29 augusti

Avgift 850 kr

Måla akvarell

SU19

Kom och måla, prova på olika möjligheter inom akvarellmåleriet. Vi experimenterar med hjälp av lekfulla övningar och provar på olika tekniker. Vi släpper loss fantasin. Cirkeln passar både vana målare och nybörjare. Tidigare deltagare har förtur.

Eva-Lena Bard

Tid Tis. 14.00–16.15, 10 ggr

Start 9 september

Avgift 850 kr

Foto: Annillart / Pixaby

Kultur och Samhälle

En resa genom konsthistorien, 3 terminer

SU20

Cirkeln syftar till att ge deltagarna översiktliga kunskaper inom bildkonst och arkitektur från antiken till i dag. Den ska ge ökad förståelse för hur konsten har påverkats av det omgivande samhället under olika tidsepoker. Olika konstströmningar och uttryckssätt diskuteras.

Speciell tonvikt läggs på nordisk konst. Vi tolkar, lär oss förstå budskap och analyserar i stor utsträckning konstens betydelse.

Del 1 (3) – Konsten från antiken till slutet av 1600-talet

Termin 1 inleds med utvecklingen

i de forntida kulturerna i Främre orienten och Egypten. Därefter behandlas i huvudsak europeisk bild- och skulpturkonst och arkitektur under antiken, medeltiden och renässansen samt konst under barocken.

Kenneth Bjureby

Tid Tors. 10.00–11.30, 12 ggr

Start 4 september, ej v 44

Avgift 750 kr

Foto: Thorsten Dittmar / Pixaby

Litteratur och Eget skrivande

Skriv ditt liv, fortsättning

SU21

Välkommen till vår skrivargrupp! Vi fortsätter att skriva en kortare text till varje sammankomst och diskuterar frågor som: Vad är språkligt korrekt? Hur ska jag få min text att väcka intresse? Hur ska jag upprätthålla intresset och hur ska jag avsluta texten? Texterna leder ofta till livliga och intressanta diskussioner om innehåll, språk och form.

Anette Gentile

Tid Tors. 13.00–15.15
6 ggr, varannan vecka
Start 18 september
Avgift 750 kr

Bokcirkel 1

SU22

Samtal kring böcker berikar oss som läsare och förhöjer läsoplevelsen. I bokcirkeln träffas vi varannan vecka och diskuterar en bok vi har läst. Den litterära menyn består av skönlitteratur från 1900-talet och fram till våra dagar. Vi läser verk av både svenskspråkiga och översatta författare; allt från moderna klassiker och Nobelpristagare till någon uppmärksam debutant. Till första sammankomsten har vi läst *Egendom* av Herman Diaz.

Pirjo Väänänen

Tid Tors. 10.00–11.30
6 ggr, varannan vecka
Start 11 september
Avgift 600 kr

Bokcirkel 2

SU23

Innehåll se SU22

Pirjo Väänänen

Tid Tors. 13.00–14.30
6 ggr, varannan vecka
Start 11 september
Avgift 600 kr

Ellen Keys idévärld, 1

SU24

Studiecirkeln består av fyra häften om Ellen Keys liv och idéer med efterföljande diskussionsfrågor. Vi läser ett häfte inför varje träff och diskuterar sedan innehållet tillsammans utifrån de frågor som passar gruppen. Häftena ingår i avgiften.

Marie Björklund

Tid Ons. 10.00–11.30
4 ggr, varannan vecka
Start 10 september
Avgift 650 kr

Ellen Keys idévärld, fortsättning

SU25

Vi fortsätter att studera Ellen Keys idévärld. Studiecirkeln består av fyra häften om Ellen Keys liv och idéer med efterföljande diskussionsfrågor. Vi läser ett nytt häfte inför varje träff, diskuterar sedan innehållet tillsammans utifrån de frågor som passar gruppen. Häftena ingår i avgiften.

Marie Björklund

Tid Ons. 10.00–11.30
4 ggr, varannan vecka
Start 17 september
Avgift 650 kr

Foto: Feodor Chistyakov / Unsplash

Foto: Ellen Keys Strand

Ett av rummen i Ellen Keys Strand.

Motion

Bowling 1

SU26

Träna och tävla i bowling.
Bowlingskor och klot finns att låna.

Marianne Tjärnlund

Tid Mån. 14.00–15.00, 12 ggr

Start 1 september

Avgift 150 kr

Tillkommer: 30 kr per serie, cirka 3 serier per timme. Detta betalas vid speltillfället.

Bowling 2

SU27

Träna och tävla i bowling.
Bowlingskor och klot finns att låna.

Anita Karlström

Tid Ons. 9.30–10.30, 12 ggr

Start 10 september

Avgift 150 kr

Tillkommer: 30 kr per serie, cirka 3 serier per timme. Detta betalas vid speltillfället.

Mediyoga på stol

SU28

Mediyoga (medicinsk yoga) är en lugn och djupverkande yogaform med vetenskaplig förankring. Den passar alla oavsett ålder, sjukdom eller diagnos, eftersom vi jobbar utifrån de egna förutsättningarna. I den här kursen utförs yogan sittande på stol. Det passar den som har svårt med balansen eller problem med höft eller knä. Vi fokuserar på andning, meditation och mjuka effektiva kroppsövningar. Yogan kan hjälpa dig till ökad medvetenhet, rörlighet, balans och välmående.

Jennifer Asklöf

Tid Mån. 10.00–11.00, 12 ggr

Start 1 september

Avgift 1100 kr

Mediyoga

SU29

Mediyoga (medicinsk yoga) är en lugn och djupverkande yogaform med vetenskaplig förankring. Dessa speciellt utformade pass stödjer kroppens självläkande förmåga. Man kan känna av effekter såsom ökad rörlighet, mindre smärta och stress, starkare immunförsvar och ökad medvetenhet och balans. Passar alla oavsett ålder, sjukdom eller diagnos, då vi jobbar utifrån vår egen förmåga. Är du helt frisk kan yogan hjälpa dig till ökad medvetenhet, balans och välmående. Yogamatta finns att tillgå.

Jennifer Asklöf

Tid Mån. 11.15–12.15, 12 ggr

Start 1 september

Avgift 1100 kr

Musik

Musiklyssning

SU30

Vi utgår från utbudet av klassisk musik i Linköpings kyrkor och konsertsalar. Genom att du lär känna en del av musiken i förväg, fördjupas din upplevelse av konserterna.

Eva Sahlin

Tid Mån. 13.00–14.30

8 ggr, varannan vecka

Start 1 september

Avgift 600 kr

Foto: Heung Soon / Pixaby

Natur

På upptäcktsfärd i naturen

SU31, grupp 1

Naturvandring i skog och mark i varierande terräng, ibland svårare mellan stubbar och stenar, men oftast på stigar i öppna landskap. Kläder efter väder. Ta med fika. Start i Vidingsjö motionscentrum.

Janne Moberg

Tid Tis. 9.00–12.00, 6 ggr

Start 16 september

Avgift 700 kr

På upptäcktsfärd i naturen

SU32, grupp 2

Innehåll se SU31

Janne Moberg

Tid Ons. 9.00–12.00, 6 ggr

Start 17 september

Avgift 700 kr

Svampar för nybörjare

SU33

Vi är inomhus vid det första tillfället och går då igenom lite grundläggande om svampar, framförallt matsvampar och de farligaste giftsvamparna. Sedan blir det tre utflykter i skogen med genomgångar av det som vi hittar.

Magnus Källberg

Tid Tis. 09.00–12.00, 4 ggr

Start 26 augusti

Avgift 700 kr

Övrigt

Idé- och lärdoms historia

SU34

Vi studerar hur världsbilder växt fram och förändrats under de senaste 3 000 åren.

Vårt perspektiv utgår från det gamla Grekland och fokuserar på utvecklingen i Europa. Det handlar om människors tankar om livet, sig själva och världen. Det är också en fråga om teknisk och materiell utveckling.

Vi tittar på hur tankarna om livet och världen uppfattats och tagit sig uttryck i religion, konst, litteratur och filosofi samt hur de påverkats av teknik och vetenskap.

Thomas Svensk

Tid Tors. 15.00–16.30, 10 ggr

Start 18 september, ej v 44

Avgift 700 kr

Att åldras i vår tid

SU36

Kursen tar upp ett flertal aspekter på att leva i tredje och fjärde åldern: frihet och begränsningar, ensamhet och gemenskap, bemötanden och bilder av oss för och nu, hur vi på olika sätt kan berätta om åren som varit, med mera. Vi tittar också på framtiden och funderar på frågorna som inte har svar.

Helmi Jönestam

Tid Tis. 14.00–15.30

8 ggr, varannan vecka

Start 2 september

Avgift 700 kr

Mitt, ditt och vårt Linköping

SU37

Vi har tagit fram en ny påse med blandade karameller inför hösten. Kursen är på sex tillfällen, varav ett par är nedslag i lärdomsstadens och industrins Linköping. En stadsdel med intressant historia och en dramatiserad vandring bjuder vi också på tillsammans med de kunniga guiderna i Linköpings guideklubb. Första och sista tillfället är vi inomhus; de övriga fyra gångerna är vi ute och besöker olika platser.

Margareta Carling och

Ann-Christine (Stina) Söderlund

Tid Tis. 14.00–16.00, 6 ggr

Inomhus 9 sept. och 14 okt.

Start 9 september

Pris 600 kr

Vårt Universum

SU35

Med boken *Universums olösta gåtor* av L. M. Krauss som underlag studerar vi dels vad naturvetenskapen klarlagt, dels vad den står frågande inför om kosmos.

Kjell Karlsson

Tid Mån. 13.00–14.30, 7 ggr, varannan vecka

Start 8 september

Avgift 600 kr

Foto: Oscar Nord / Unsplash

Resor

Benelux de luxe, 19–26 oktober

Följ med till Beneluxländerna och njut av fantastiska städer med storslagna kulturella arv och gastronomiska utsvävningar på våra favoritrestauranger. Belgisk choklad och öl fullbordar njutningarna.

Under vår veckolånga resa stiftar vi närmare bekantskap med Beneluxländerna. Vi åker genom Nederländernas kanalidyller, via Haag och Delft, till Flanderns Brygge och Gent, och vidare till Bryssel. Avslutningsvis genom Vallonien till storhertigdömet Luxemburg.

Den som vill kan tillbringa någon extra dag i Amsterdam före eller efter grundprogrammet.

Söndag 19 Oktober:

Flyg till Amsterdam och vidare till Haag och Delft (buss 60 km)

Avresa från Linköping kl. 06.05 med KLM till Amsterdam. Efter ankomsten vid 8-tiden tar vi plats i vår buss och beger oss mot Haag för en rundtur följt av en tidig lunch. Medan Amsterdam är officiell huvudstad är Haag *de facto-huvudstad* och regeringssäte.

Efter lunch och ytterligare en titt på Haag, åker vi vidare en halvtimme till Delft. Där tar vi under tidig eftermiddag in för en natt i förtjusande holländsk stadsmiljö. Hotellet *Grand Museum***** ligger mitt i gamla stan och vi njuter eftermiddag och kväll bland kanaler och gränder. Vi avslutar med en angenäm middag.

/Lunch och middag ingår/
Hotellinfo: <https://www.museum-hotel.nl/>

Måndag 20 oktober:

Från Delft via Baarle Hertog till Antwerpen och Brygge (buss 300 km)

Vid 9-tiden lämnar vi Delft och passerar snart hamnstaden Rotterdam, landets största stad. Efter halvannan timme når vi ett i sanning märkligt samhälle – den

belgiska exklaven Baarle Hertog som är belägen i Nederländerna. Det nederländska namnet är Baarle-Nassau och landsgränserna går huller om buller genom orten och markeras med kullerstenar. Flera byggnader har en halva i Belgien och den andra i Nederländerna.

Vi gör en guidad vandring genom denna osannolika tvåstatsort, där historien om den högst besynnerliga gränsdragningen förklaras. Därefter avnjuts en typisk pannkaks-lunch på ett »Pannekoekenhuis«. Färden fortsätter en timme i Belgien mot Antwerpen. Förutom att vara en av Europas ledande hamnstäder är Antwerpen även känt för diamanter och mode. Vi stannar till för en promenad och fortsätter efter den ytterligare en timme till Brygge.

På hotell *Jan Brito*****, med superb läge bland kanaler och gränder i gamla stan, tar vi in för tre nätter. Vi njuter av Brygges trolska aftonstämning under promenaden till en trevlig restaurang för kvällens middag.

/Lunch och middag ingår/
Hotellinfo: <https://www.janbrito.com/en/>

Tisdag 21 oktober:

Brygge

Brygge tar andan ur besökaren med sin fullständigt oslagbart välbevarade stadsmiljö och kan med rätta beskrivas som en sagostad. Vi gör en guidad stadspromenad och avrundar med en båttur bland stadens kanaler.

Efter gemensam lunch är eftermiddagen och kvällen lediga för egna upptäckter. Vi har flera matnyttiga tips att bidra med vad gäller kvällens middag på egen hand.

/Lunch ingår/

Onsdag 22 oktober:

Utflykt till Oostende och Flanderns slagfält (buss 150 km)

I dag gör vi en utflykt i Flandern och börjar med den kända hamnstaden och badorten Oostende vid Nordsjökusten. Sedan väntar trakterna av Ypern, som även lystrar till detfranska namnet Ypres och flamländska leper. Det är ett av de mest kända områdena vid första världskrigets västfront och de långa meningslösa ställningskrigen. Vi erinras om livet i skyttegravarna i landskapet runt Ypern, som i dag är en välmående jordbruksbygd. Lunch på ett belgiskt värdshus. Därefter återvänder vi till Brygge för egna strövtåg under resten av eftermiddagen och på kvällen.
/Lunch ingår/

Torsdag 23 oktober:

Från Brygge via Gent till Bryssel (buss 100 km)

Vi lämnar Brygge vid 9-tiden för att en knapp timme senare kliva av i Gent, en av de flamländska klenoderna. Vi tar oss runt till fots i den vackra staden, vars arkitektoniska arv vittnar om ett stolt förflutet som viktig handelsstad med tyger och klädesplagg. Under en period på 1500-talet var Gent en av Europas största städer och under stadspromenaden får vi oss till livs dess mäktiga historia. Den som vill kan besöka *Sint Baafskatedralen* med det världsberömda altaret, målat av Jan van Eyck på 1420-talet.

En lättare lunch på typisk taverna hinner vi också med innan eftermiddagens timplånga färd till Bryssel. Vårt hotell *Warwick***** ligger något kvarter från *Grand Place*, Bryssels berömda torg. Aftonens middag väntar i »Bryssels mage«, de krogtäta kvarteren invid torget.
/Lunch och middag ingår/
Hotellinfo: <https://www.warwick-hotels.com/warwick-brussels>

Fredag 24 oktober:

Bryssel

Under dagen njuter vi av stadens blandning av medeltida stadsmiljö och storslagna monumentalbyggnader från tiden när Bryssel 1830 blev huvudstad i den nyligen grundade staten Belgien. Bryssel är en två-

Vackra husfasader i Gent

språkig region mellan det flamländsktalande Flandern och det franskspråkiga Vallonien.

Vi beser så klart innerstadens fascinerande kvarter med *Manneken Pis* och ölhallen »Den hastiga döden«. Efter gemensam lunch är eftermiddagen fri för besök på stadens otaliga museer. Välj bland konstmuseer, ölmuseer och kanske belgiska serieteckningscentret. Det sistnämnda hyllar bland andra Tintins skapare Hergé samt duon Uderzo och Goscinny som skapade Asterix. Även kvällen är fri för egna gastronomiska strövtåg i denna kulinariska högborg.
/Lunch ingår/

Lördag 25 oktober:

Från Bryssel via Dinant till Luxemburg (buss 250 km)

Efter frukost ger vi oss av mot Vallonien, men hinner på vägen se ytterligare kända Brysselkvarter. Längs vår väg genom Ardennernas vackra kuperade landskap, ligger orter med välkända klosterbryggerier som Rochefort.

De berömda belgiska trappistbryggerierna, som fortfarande drivs av munkar, tar dessvärre inte emot besökare. Vi får nöja oss med att avnjuta det belgiska ölet under våra måltider och besök på ölhallar.

Vi följer floden Meuse ett stycke och gör lunchstopp i den vackert belägna staden Dinant. Efter en

och en halv timmes färd når vi storhertigdömet Luxemburg och dess huvudstad med samma namn. Här väntar resans sista natt på det centralt belägna trevliga *Hotel Grand Cravat*****.

På kvällen tar vi en promenad genom gamla stan och ser bland annat storhertigens palats, innan vi äter en förträfflig avslutningsmiddag. /Lunch och middag ingår/
Hotellinfo: <https://www.hotelcravat.lu/en>

Söndag 26 oktober:

Luxemburg och hemresa

Inte förrän på eftermiddagen behöver vi bege oss av mot flygplatsen, så det finns gott om tid för ytterligare utforskande av den luxemburgska huvudstaden och lunch på egen hand.

Flygavgång kl. 18.20 och efter byte av flyg i Amsterdam sker ankomst Linköping kl. 22.40.

Pris per person i dubbelrum är 25 700 kr.
Enkelrumstillägg för sju nätter är 6 895 kr.

I grundpriset ingår:

- Flyg i ekonomiklass med KLM från Linköping till Amsterdam och åter från Luxemburg
- Flygskatter
- Sju övernattningar i dubbelrum på hotell enligt program
- Daglig frukost
- Sju luncher och fyra middagar

- Samtliga busstransporter enligt program samt kanaltur i Brygge
- Entréer i Brygge, Ypern och Luxemburg
- Lokala skatter och avgifter
- Reseledare Jörgen Westerhov, Limhamnsgruppen

Tillkommer:

Måltidsdrycker

Eventuell extranatt i Amsterdam

Anmälan öppnar 18 juni och görs via e-post till jw@lgtravel.se

Sista anmälningsdag är 26 juni

Antal platser: 35

Följande ska anges i anmälan:

Namn (exakt enligt passet)

Adress

Telefonnummer

E-postadress

Ev. önskan om enkelrum

Ev. önskan om specialkost. Ange ev. allergier.

Anmälningsavgiften, 3 000 kronor, faktureras av LG Travel. Anmälan bekräftas då denna är betald.

Tänk på att ha rätt avbeställningsskydd hos ditt försäkringsbolag och bank (om du betalar med kontokort). Ta med hemförsäkringens servicekort, det europeiska sjukförsäkringskortet från Försäkringskassan och giltigt pass.

SU-värd: Barbro Santa Eufemia,
tel. 070-598 39 14

Detta är en förkortad version av programmet. Hela programmet finns på SU:s webb.

Viktigt!

Hör av dig till Jörgen Westerhov så snart som möjligt om du är intresserad av extradag/ar i Amsterdam. Då kan flyg garanteras och bästa flygpris säkras.

Om besöket sker före vår resa, åker du tåg från Schiphol till Amsterdam Centraal och återvänder med tåg till flygplatsen på morgonen den 19 oktober för att ansluta till gruppen.

Det går även att bryta hemresan den 26 oktober och stanna i Amsterdam innan hemfärd till Linköping. Flygtillägg kan förekomma. Jörgen har hotellförslag i Amsterdam.

Viktigt!

Du som följer med på resor i SU:s regi behöver ha ett eget försäkringsskydd. SU:s försäkring omfattar inte resor.

Kolla därför att din hemförsäkring eller din olycksfallsförsäkring gäller.

8–11 september

Höstresa till Örlogsstaden Karlskrona och Vilhelm Mobergs utvandrарtrakter

Den 8–11 september lämnar vi Linköping för att besöka Karlskrona och Vilhelm Mobergs utvandrарtrakter.

Vi börjar i Karlskrona. På väg dit gör vi en avstickare till Öland, närmare bestämt till Halltorps Gästgiveri för lunch och till konstmuseet Vida, som ligger granne med Halltorp. Senare på dagen checkar vi in på Home Hotel Karlskrona, där vi får eftermiddagsfika. På kvällen äter vi en tvårättersmiddag.

Dagen därpå gör vi en stadsrundtur med buss. Staden har en spännande historia. Visste du att den under en period var Sveriges tredje största stad?

Örlogsstaden Karlskrona finns sedan 1998 med på Unescos världsarvslista. Efter egen lunch på stan, gör vi en skärgårdstur med M/F Gåsöfjärden. Eftermiddagsfika och tvårättersmiddag på hotellet.

Nästa dag ägnas åt Vilhelm Moberg och börjar med ett besök i byn Moshult där han växte upp. Miljön och atmosfären inspirerade honom bland annat till bokserien *Utvandrarna*. Vi besöker Mobergs-trakter som Korpamoen och Utvandrarnas väg. Till lunch serveras »Mobergare«, en pannbiff på fläskfärs, med kokt potatis, grädd-sås och krösamos, på Moshults vandrarhem. Eftermiddagsfika och trerätters middag på hotellet.

På resans sista dag besöker vi Vingården Stora Boråkra utanför Karlskrona. Där får vi lära oss om vinproduktion och har möjlighet att köpa hem en flaska. (Ny lag från 1 juni 2025.) Innan hemfärden äter vi lunch på Kalmar Golfklubb.

Anmälan: Öppnas tisdagen 17 juni kl. 10.00 på SU:s hemsida.

Anmälan stängs: Måndagen 25 augusti.

Pris: 5 600 kr.

Enkelrumstillägg: 1 986 kr.

I priset ingår bussresa, 3 övernattningar i dubbelrum, 3 frukostar,

4 luncher och 3 middagar samt utflykter och guidningar enligt programmet.

Antal platser: 45

SU-värd: Thomas Winberg

070-550 39 42

Foto: Karlskrona kommun

Karlskrona är ett exceptionellt välbevarat exempel på en europeisk planerad örlogsstad. Nyckeln till Karlskronas världsarvsutnämning är planeringen av örlogsstaden. De skickligaste arkitekterna i Sverige på 1600-talet engagerades för att förverkliga Karl XI vision som Sveriges nya örlogsbas.

Foto: Vingården Stora Boråkra

Bara 10 minuter från Karlskrona centrum ligger Vingården Stora Boråkra. En fin herrgårdsbyggnad från slutet av 1800-talet bildar en vacker inramning till de ca 3 000 vinstockarna av sorten Solaris.

2 november

Musikaldags i Jönköping

Hösten 2025 ger Kulturhuset Spira i Jönköping en egen uppsättning av succémusikalen »Så som i himmelen« som bygger på Kaj Pollaks folkkära film med samma namn. Med sin gripande handling, magnifika musik och sånger som *En sång till livet* och *Gabriellas sång* har musikalen vunnit publikens hjärta och blivit den mest framgångsrika svenska musikalen sedan Kristina från Duvemåla.

Söndagen den 2 november reser vi från Linköping och far direkt till den högt och vackert belägna restaurang Fjällstugan i Jönköping, där vi äter dagens lunch. Det blir kockens val.

Efter lunchen kör bussen oss ner till Kulturhuset Spira där vi ser musikalen.

Förställningen börjar kl. 15.00 och tar cirka 3 timmar inklusive paus. I

pausen finns kaffe, te och choklad-biskvier uppdukat för vår grupp. Hemresan sker direkt efter föreställningens slut.

Avresa:

Ekoxen kl. 11.00

Cupolen kl. 11.10

Beräknad hemkomst till

Linköping kl. 21.00.

Pris: 1 050 kronor. I priset ingår bussresa, lunch, musikalbiljett samt kaffe/te med kaka.

Antal platser: 48

Anmälan öppnar måndag

4 augusti kl. 10.00.

Sista anmälningsdag: måndag 18 augusti.

Anmälan görs via SU:s webbplats.

Vänligen uppge påstigningsplats.

Anmäl också ev. allergier eller önskemål om vegetarisk kost.

SU-värd Anita Blom, 070-620 70 07.

Husqvarna visar 400 års industrihistoria

Kanske var din första cykel en Husqvarna? Och visst känner du igen spisen och kastrullerna? För att inte tala om åkgräsklipparna och dagens robotgräsklippare?

I början av april hade Claes Wallén ordnat ett SU-besök på Husqvarna museum. Det var imponerande och roligt att se exempel på allt som tillverkats under åren. Fabriken grundades i början av 1600-talet och har tillverkat vapen av olika slag, symaskiner för husbehov och för skomakare, gjutjärnsspisar, kylskåp, frysar, mikrovågsugnar, motorsågar och mycket, mycket annat. Det blev en riktigt nostalgitripp. De flesta kände igen många av produkterna.

Innan besökt åt vi en god lunch på Ombergs Golf Resort.

Efter museibesöket åkte vi till fruktodlarna Rudenstam i Huskvarna – de har 80 000 äppleträd! – och drack kaffe. De flesta passade säkert på att köpa frukt eller must.

Foto: Jönköpings kommun

Kulturhuset Spira

Foto: Husqvarna Museum

Visst känner man igen spisen och kastrullerna? För att inte tala om symaskinen – den slitstarka modellen 2000.

Månadsföredrag

Tid: Onsdagar kl. 14.00–cirka 15.15.

Lokal: Wallenbergsalen, Östergötlands museum.

Pris: Medlemmar 50 kronor, övriga 100 kronor.

Välkommen!

17 september

Stor biologisk mångfald i 900-åriga Slottsträdgården

Christel Storm

Det som gör Linköpings slott och dess trädgård unikt är dess långa historia. Slottet är en av få byggnader i Sverige som har varit bostad från medeltiden och fortfarande är det. Byggnaden har sitt ursprung i biskopsgården och har fungerat som bostad åt kyrkans män och landshövdingarna. Trädgården har varit privat sedan medeltiden och det ursprungliga syftet var att odla för hushållet.

I början av 1900-talet omgestaltades Slottsträdgården till sitt nuvarande utseende av trädgårdsdirektören Rudolf Abelin, känd bland annat för att ha anlagt Norrvikens trädgårdar i Båstad.

Ännu idag odlas det nyttoväxter i Slottsträdgården. I trädgården finns gamla träd från 1800-talet, men den mest intressanta växten i trädgården är den imponerande hasseln som troligtvis har medeltida ursprung. Trädgården har överlag stora värden avseende den biologiska mångfalden.

(Källa: Anders Glassel. *Kulturvärlden* 3)

Christel Storm är född och uppvuxen i Linköping och har studerat på kulturvetarlinjen vid Linköpings universitet. Sedan 2017 är hon museichef för Linköpings slotts- och domkyrkomuseum.

Foto: Privat

15 oktober

Stockholm – Motala! 100 år med radio

Morgan Lorin

Föredraget handlar om radiovågens väg från Karlsborg till Motala. Det börjar med hur elektromagnetisk strålning, radiovågor, upptäcktes och senare tillämpades för kommunikation över långa avstånd.

Vi får följa utvecklingen från gnistsändare till radiorör och halvledarteknik samt hur radioprogram produceras och distribueras.

Sveriges Radio, som fyller 100 år i år, kommer att lyftas fram liksom den omfattande produktion av radioapparater med mera som fanns i Sverige på den »gyllene« tiden. Det hela avslutas med inblick i nutida radioteknik och hur långa radiovågor kan användas i både krig och fred.

Morgan Lorin är tele- och radioingenjör. Hans intresse för radioteknik väcktes i slutet av 1940-talet av en radioamatör som var inneboende i föräldrahemmet. Efter militärtjänst som telegrafist arbetade Lorin vid Televerkets Radiosektion i Motala.

Efter pensioneringen återupptog Lorin radiointresset med bland annat guideuppdrag vid Sveriges Rundradiomuseum i Motala och olika föreningsaktiviteter.

Foto: Privat

22 oktober

»Svinnlandet« – om att återanvända mat

Andreas Jakobsson

Journalisten, författaren och dumpstraren Andreas Jakobsson har i över elva års tid levt på sådant som andra har kastat.

Ordet *dumpstring* kommer från engelskans *dumpster diving* och handlar om att ta hand om saker som kastats. Det kan vara allt från kläder och pantburkar till möbler. Det vanligaste är dock att dumpstra mat från livsmedelsbutikers sopor, helt enkelt för att butikerna kastar varor varje dag. Dumpstring är ett sätt att minska sin miljöpåverkan radikalt och spara pengar på samma gång.

I *Dumpstringshandboken* och sina föredrag kartlägger han svinnet, presenterar möjliga lösningar och guidar till ett hållbart liv med en blandning av humor och allvar. Andreas Jakobsson har bland annat medverkat i tv-program som SVT:s »Maträddarna« och »Go'kväll«. Han har även skrivit reportageboken *Svinnlandet*.

På bloggen »Dumpstringslyx« publicerar han bilder på allt han hittar och skriver om dumpstring, matsvinn och klimatfrågor.

Foto: Patrik Lundin

12 november

Svante Arrhenius – Nobelpristagare, kosmopolit och klimatpionjär

Jan Malmborg

År 1903 fick den fysikaliska kemisten Svante Arrhenius det första svenska Nobelpriset. Fram till sin död 1927 var han sedan den som nominerade flest pristagare i fysik och kemi. Han föreläste på Cambridge, Oxford, Sorbonne, Harvard och Berkeley och var personlig vän med toppforskare som makarna Curie, Albert Einstein, Ivan Pavlov och Max Planck.

I Sverige var han professor vid Stockholms högskola och en uppskattad folkbildare och bästsäljande populärvetenskaplig författare.

Sin kanske mest bestående insats gjorde han 1896, då han presenterade den första klimatmodellen över hur växthusgaser kan höja och sänka jordens temperatur.

Vid sidan av sin forskning var han en envis förkämpe för demokrati, fred och förnybar energi från sol, vind och vatten.

Jan Malmborg är journalist och författare och nominerades 2020 till Augustpriset för sin biografin om visdiktaren Olle Adolphson. Hans biografi om Svante Arrhenius gavs ut i april 2025.

Foto: Fredrik Hjerling

Foto: Anna-Lena Ahlström

3 december

Malin Blomsterbergs liv hos Ellen Key skildras i ny bok

Malin Haawind

Sommaren 1914 fotvandrar kokerskan och skomakardottern Malin Blomsterberg från Skåne till Östergötland. Målet med vandringen är Ellen Keys Strand vid Vättern, och avsikten är att bli kvar. För Malin vill komma nära de stora tankarna och tänkarna, och allra mest nära författaren Ellen Key. Det blir som hon önskar, men när hon kliver över tröskeln in i sin egen högsta dröm, så kliver hon också in i början till slutet.

Journalisten och författaren Malin Haawind har med *Den som följer en stjärna vänder inte om* skrivit en roman om arbetets och psykets gränser, om klass och längtan efter tillhörighet i en tid då allt är på väg att förändras. Det är om den boken i synnerhet och författandet i allmänhet som hon kommer att berätta.

Haawind har tidigare skrivit ö-trilogin om Dagmar och Holger som inleds med *De kom från öar* där vi får följa en sjömanfamiljs resa genom folkhemsåren. Utöver det egna författandet är Malin Haawind verksam som översättare och redaktör.

Foto: Göran Billeson

In memoriam

Bodil Mattsson-Kihlström, vår medarbetare och vän, har avlidit efter en kort tids sjukdom. Hon var medarbetare i mer än 10 år, har verkat som medlem i resegruppen och ordnat många resor, varit styrelsemedlem och nu senast arbetat i valberedningen.

Vi är många inom SU som minns Bodil med glädje och saknad. Hon var en uppskattad medarbetare och vi saknar henne. Våra tankar går till familjen.

För SU:s styrelse och medarbetare
Roland Hjerppe

Visst är du vår nya cirkelledare?

Nu söker vi ledare till cirklar i

- **Botanik**
- **Historia, nutidshistoria**
- **Vardagsekonomi**
- **Stickning**
- **Eget valt ämne**

Du behöver inte vara ämnesexpert för att bli cirkelledare, men du ska ha tillräckligt god kunskap och dessutom vara intresserad av att leda och inspirera deltagare. Cirkelarna ska helst hållas minst tre gånger per termin. Cirkelledarna får ersättning och alla nya cirkelledare får gå en introduktionsutbildning.

Vill du veta mer?
Välkommen att kontakta
Britt Öster
Mobil 070-202 41 26

Café med musik och teater

Alla äger rum i Vagnhallen på Fontänen.

Musikcaféerna är på lördagar kl. 14.00–cirka 15.00.

Teatercaféet är på en onsdag kl. 14.00–cirka 15.00.

Pris: Medlemmar 130 kronor, övriga 150 kronor.

OBS! Endast betalning med Swish.

Välkommen!

20 september

Blandad musikkompott från 60-talet till nutid

J-A-M

Vi bjuds på en blandning av pop, rock, country och visor, kryddat med allehanda stämmor och ackompanjerat av tre akustiska gitarrer. Det blir musik av ABBA, Tom Jones, Ted Gärdestad, Björn Skifs, Lasse Berghagen, Elton John och Status Quo bland andra.

J-A-M är en trubadurtrio från Linköping som består av Jerker Edman, Anna Bihl och Micke Bihl. Alla har hållit på med musik sedan

de var barn. Jerker Edman spelar bland annat i hårdrocksgruppen Mindless Sinner, som med jämna mellanrum är ute i världen och spelar. Micke Bihl spelade i bandet RA på 80- och 90-talen, Anna Bihl säger att hon mest suttit hemma och sjungit all möjlig sorts musik.

Medlemmarna i J-A-M har känt varandra i princip i hela livet. Anna och Micke är syskon, Jerker och Anna gick i »lekis« och på lågsta-

diet tillsammans. Men sedan skildes deras vägar och de förlorade kontakten.

Micke Bihl och Jerker Edman sammanstrålade 1995 och slog sig ihop till en trubadurduo, Anna Bihl anslöt 1996. Sedan dess har de varit en glad trio som spelat på scener runt om i Sverige.

När de inte är ute och spelar jobbar Jerker på Saab och Anna och Micke har egna företag.

Från vänster ses Anna Bihl, Jerker Edman och Micke Bihl, Tillsammans bildar de trion J-A-M från Linköping.

24 september

Stina tänker på Romarriket Poesi från en litterär guldålder

Stina von Sydow, skådespelare
Pelle Lindh, musiker
Välkommen till en teaterföreställning med Stina von Sydow.
Följ med på en resa till antikens Rom, där poesi och utvalda prosastycken från en litterär guldålder tolkas.

Låt historiens vingslag beröra dig när teman som kärlek, makt, hämnd, sorg och filosofi får liv tvåtusen år senare.

Stina delar sina personliga reflektioner om dikternas betydelse – både då och nu – en föreställning som rör vid det tidlösa och mänskliga.

22 november

Häng med till 50-talet! En odysse över ett decennium

Östgöta Brasskvintett
Minns ni Karusellen med Lennart Hyland, frufridagen, lillprinsen på Haga, Sveriges Televisions start med Tiotusen kronorsfrågan, Snoddas, Novisen vid spisen, VM i fotboll? Minns ni när vi åkte buss till Paris, upptäckte Mallorca och den oförställda glädjen över att kriget var slut och att alla gränser var öppna?

Med musiken och berättelserna tar vi oss tillbaka till detta årtionde. Östgöta Brasskvintett är en av Sveriges få professionella brasskvintetter som med stor mångsidighet kombinerar dramatik,

pedagogik och högt konstnärskap. De samarbetar ofta med sångare, instrumentalister, skådespelare och körer. Kvintetten består av två trumpeter, valthorn, trombon och tuba.

Östgöta Brasskvintett

- Jan-Åke Hermansson – trumpet
- Mikael Wittwång – trumpet
- Erik Rapp – valthorn
- Therese Hammarberg – trombon
- Magnus Matthiessen – tuba

Foto: Niclas Fasth

Foto: Björn Dahlgren

Konstvisningar & konstvandringar

Tid: Fredagar kl.13.30.

Våra aktiviteter äger rum på de platser som anges nedan.

Fri entré. Välkommen!

SU-värdar: Monica Bergdahl, Marianne Frisk och Gro Süssly.

5 september

Street art Passagen

Sommarutställningen med Street art visas för oss av konsthallens intendent Petter Österlund. Gatukonst är en form av offentlig konst i stadsmiljö, ofta illegal. En vidareutveckling av graffitikonsten. Den hemlige Banksys väggmålning *Ballon Girl* är kanske det mest representativa verket.

»Balloon Girl« är ett berömt gatukonstverk av Banksy, som först visades i London 2002.

3 oktober

Ludmilla Lagesson-Andresko Galleriet Kobergsgränd 2

Ludmilla Lagesson-Andresko är glaskonstnär, men också målare och poet. Hon bor och verkar i Linköping. I sitt hus i Vimanshäll har hon byggt en kombinerad ateljé och galleri. Där finns ett urval av hennes konstverk i form av glasreliefer, teckningar och poetiska texter.

Ludmilla Lagesson-Andresko kom till Sverige 1968 och utbildade sig till ingenjör i Lund. Hon utvecklade sitt konstnärliga skapande parallellt

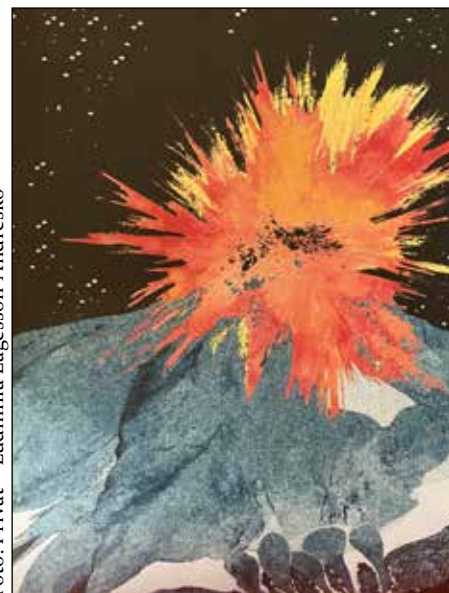
med att hon arbetade som forskare och uppfinnare vid bland annat Linköpings universitet.

Hon har ställt ut på många platser i Sverige och även internationellt. Mariagården i Johannelund, som hör till Sankta Maria kyrka har utsmyckningar av Ludmilla Lagesson-Andresko.

Max antal deltagare: 20
Anmäl dig på **Mina aktiviteter** och håll utkik efter anmälningssdag på webben.

Under solen.

Big bang.

Foto: Privat – Ludmilla Lagesson-Andresko

Foto: Privat – Ludmilla Lagesson-Andresko

7 november

Föreläsning om Linköpingskonstnärer Östergötlands museum

»De kom alla från Linköping – från Johan Krouthén till Oskar Hult«.

Konstintendent Ebba de Faire föreläser om Linköping som gemensam nämnare för många konstnärer.

Linköping har gett upphov till ett förvånansvärt stort antal framstående konstnärer och kulturpersonligheter. Man skulle kunna tala om en Linköpingsskola – en konstnärlig gemenskap som trots att många flyttat vidare från staden, har fortsatt att inspirera nya generationer.

I föreläsningen ger Ebba de Faire en översikt av den levande och dynamiska konstscenen i Linköping, från pionjären Johan Krouthén till samtida namn som Leif Elggren, Lovisa Ringborg och Oskar Hult.

Hon sätter in konstnärskapen i ett större sammanhang och knyter an till de aktuella utställningarna *Johan Krouthén – Ljus i verklighetens skugga* och *Stafetten* på Östergötlands museum.

Johan Krouthén (1858–1932) kunde fånga drömmen om den svenska sommaren, men hans gärning är mer komplex. Därför visar museet dels sin egen stora samling, dels verk som lånats in.

Stafetten är ett koncept där museet inte väljer utställare, utan uppdraget skickas mellan Östgöta-konstnärer. Konstnären bjuder också in en medutställare. I år får vi se konstnären och skulptören Oskar Hult (1986–). Hans medutställare är Éva Mag, som ofta arbetar med videor.

5 december

Natur och växtkraft är Lena Granefelts teman Passagen

Fotografen, konstnären och författaren Lena Granefelt ställer ut på Passagen. Hon fascinerar av magin i växandet, att ett litet frö kan bli ett stort träd och hur alla små djur och svampar i jorden skapar förutsättningar för liv. Därför behandlar hon helst teman som natur, växtkraft och biologisk mångfald. Till hennes favoritmotiv hör också möten mellan människor, platser och döda växter.

Några exempel på hennes uttryck är det femåriga projektet *Flora supersum*, som ägnas åt växters kamp för överlevnad och skönheten i döda växter och *A Linnean Collection*. I det senare fotograferade hon Linnés herbarium i London. Utställningen visas av konsthallens intendent Petter Österlund.

Foto: Östergötlands Museum

Johan Krouthén: Sommarsiesta. Oljemålning från 1885.

Foto: Ellinor Hall

Leif Elggren: Vy från B: Painting myself back to Y.

Oskar Hult: hasco-ii-1QN7A

Lovisa Ringborg: wild+flowers

Lena Granefelt: Nyfiken på naturvin

eva-mag- making body

Med hammaren i handen

När vi tittar ur genom fönstret ser vi att våren är som vackrast nu och sommaren följer tätt efter. Då kommer tankarna på fritidshuset eller stugan någonstans i skogen.

Fyllda av entusiasm är vi villiga att kasta oss in i reparationsfasen, med allt vad det innebär. Även i år glömde vi armhävningarna som skulle ge styrka inför konstiga arbetsställningar. Jag vet. Den här fasen har jag märkt av i 18 år plus några år till. På vintern njuter vi av projekten vi ska ta itu med. Ett stycke in på sommaren har vi slutat njuta. Då har vi ont överallt, armarna och händerna värker och ryggen har fått för mycket stryk.

Mitt första reparationsobjekt tog 18 år. När jag berättar det, möts jag för det mesta av ett lätt roat leende. Jag anar för ett ögonblick ordet: »tokstolle.«

Ordet reparation har ju varit förbundet med manlig verksamhet. Damer med hammaren i handen är inte så många. En del unga flickor finns dock. Mitt första objekt var inte planerat. Jag reste till Dalarna i slutet på en semester för att se en by, där en anfader till mig var född. Jag körde in i byn och efter fyra hus var byn slut, jag vände bilen och på återvägen såg jag ett tvåvåningshus mellan träden. Jag körde in på gården och såg mig omkring. Trädgården kändes trivsamt, jag skulle säkert kunna trivas där. En kvinna vattnade blommor i trädgården intill. Vem ägde huset? »Det är ett skogsbolag«, svarade hon. När jag återvänt hem, ringde jag skogsbolaget och ställde frågor om huset.

»Det ska rivas«, svarade mannen jag talade med. »Ingen har vågat köpa huset. För mycket reparationer, antar jag. Men vill du köpa det går det bra.«

»Går det att hyra«, undrade jag. »Nej«. Jag hörde mig själv säga 70 000 kr. »Vi behöver få det skriftligt«, sa mannen. Jag hade tre jobb under

ett halvår och kunde betala huset. Däremot hade jag inga pengar till reparationer.

Mina kunskaper i husreparationer var näst intill obefintliga. Därför ringde jag till Dalarnas museum och pratade med museichefen. Han lovade komma dagen efter. Han gick med långa kliv runt huset och jag följde efter med papper och penna. När det var dags för kaffe, sa han att jag behövde bli medlem i Svenska Byggnadsvårdsföreningen, men också att jag behövde gå en kurs i fönsterreparation. Det fanns 23 fönster i huset.

Jag var övertygad om att det gick att reparera 10 fönster på en sommar. Det gjorde det inte. När det var dags att hänga upp ett par fönsterbågar, klarade jag inte av det ensam, men ute på vägen såg jag en joggare. Jag sprang ut och bad joggaren hjälpa mig att hänga fönsterbågarna på plats. När det var klart joggade han vidare. Dagen efter tog han en annan väg.

Då bodde jag i Stockholm, på helger reste jag med tåg till Hedemora och tog sedan bussen till Garpenberg. Därefter en promenad på ett par kilometer med packning. Sedan var jag framme. Under reparationsarbetet blev jag snabbt de gamla kvinnornas idol. De hade aldrig hört talas om att en kvinna reparerade hus... ensam. Jag blev något av en kändis i trakten. Jag hörde också andra som tyckte att »hon kunde väl ha nöjt sig med ett torp.« Vad skulle jag med nio rum och kök till? Den frågan kunde jag aldrig svara på.

Och släktingen som var född i byn 1827? Var föddes han? Hans far hade arbetat i mitt vardagsrum. I juni 2021 gick huset till försäljning. Det fick duga så. Men jag har ett nytt projekt! Skam den som ger sig!

Text: Eva-Lena Bard

Foto: Göran Billeson